

Objekt/verksamhet

Hammarland kommun socialförvaltning
Klockarvägen 3
Hammarland

Beslut

ÅMHM uppmärksamgör Hammarlands kommun med stöd av 25 c § i barnomsorgslag (2011:86) för landskapet Åland (härefter: barnomsorgslagen) om att barnomsorgsverksamheten i kommunens daghem ska ordnas på ett behörigt sätt så att antal barn och utbildad personal på plats följer 3 och 9 §§ i barnomsorgslagen.

Tillsynsmyndigheten konstaterar i sin tillsyn brister i personalresurseringen vid kommunens daghem vid olika tidpunkter, som strider mot 9 § i barnomsorgslagen.

Tillsynsmyndigheten bifogar Hammarlands kommun en kopia av daghemmens egna tidsuppföljningar av relationen mellan anställda och barn, där myndigheten separat har markerat när övertalighet enligt barnomsorgslagens 9 § har inträffat (röd markering) och när kravet på minimiantal anställda med avslutad högskoleutbildning enligt barnomsorgslagens 9 § inte har uppnåtts (blå markering).

Myndigheten bedömer att kraven i barnomsorgslagens 9§ gäller för hela verksamhetsdagen beroende på antal närvarande barn.

Myndigheten har inte tagit ställning till om konstaterad övertalighet kan anses vara förenlig med 3 § 2 mom. punkt 2 i barnomsorgslagen.

Motivering

Enligt 9 § i barnomsorgslagen ska personal i daghem ha gymnasialstadietutbildning eller högskoleutbildning, varvid minst var tredje anställd ska ha avslutad högskoleutbildning. För barn under tre år ska det finnas minst en anställd per grupp om högst fyra barn och för barn som är minst tre år ska det finnas minst en anställd per grupp om högst sju barn. Tillsynsmyndigheten bedömer att kommunen vid beräkandet av relationstalet mellan barn och antalet anställda för grupper med barn under tre år och barn som är minst tre år, ska utgå från de yngre barnens (det yngsta barnets) behov. Enligt 9 § i barnomsorgslagen ska dessutom, ifall

barn i daghem indelas i grupper, för varje grupp finnas minst en anställd som har avslutad högskoleutbildning.

Enligt 3 § 2 mom. punkt 2 i barnomsorgslagen stadgas om fortlöpande övertalighet. Kommunen kan enligt detta lagrum tillfälligt tillåta övertalighet på daghem så att det kan finnas fler barn i en daghemsverksamhet än vad som följer av bestämmelserna i 9 §. Övertalighet kan dock tillåtas högst fem enstaka dagar, varav högst tre dagar i följd. I lagförarbetet, Lr framst. Nr 15/2009-2010, exemplifieras situationer varvid övertalighet kan tillåtas med inflyttning till kommunen, då ett behov av barnomsorg oväntat uppstår eller då personal kortvarig är sjuk. Med andra ord kan övertalighet tillåtas i olika typer av oförutsägbara och akuta situationer. Bestämmelsen om tillåtelse av övertalighet på daghem i 3 § 2 mom. kan däremot inte metodiskt utnyttjas så att kommunen vid tillsättning av personal räknar till godo det antal dagar som övertalighet enligt 3 § 2 mom. kan tillåtas.

Bestämmelsen betyder i praktiken att all övertalighet närsomhelst under dagen, som är förutsägbar och kunde ha undvikits genom planering, inte kan räknas inom ramen för tillåten fortlöpande övertalighet enligt 3 § 2 mom. punkt 2 i barnomsorgslagen. Sådan övertalighet strider mot barnomsorgslagens 9§.

Bakgrund

ÅMHHM har begärt en redogörelse om den daghemsverksamhet som bedrivs i daghem och gruppfamiljedaghem beträffande antal barn och utbildad personal enligt 9 § i barnomsorgslagen.

Ett frågeformulär (Dnr 2014-0002-33) skickades till 46 kommunala (exkl. Sottunga som saknar denna verksamhetsform) och 2 privata daghem den 29 oktober 2014. Svarstiden utgick den 22 december 2014.

Begärd information:

- 1) Redovisning över antalet barn och utbildad personal på plats gruppvis i daghemmet för varje dag under tiden 1 november – 14 december 2014, så att ett frågeformulär ifylls per daghemsgrupp.
- 2) Redogörelse för hur daghemmet säkerställer att det inte förekommer övertalighet i barnantalet i relation till lagenlig personaltäthet vid personalens sjukfrånvaro.

Syftet med de insamlade uppgifterna är att ge tillsynsmyndigheten verklighetsbaserad information för att kunna bedöma lagenligheten gällande antal utbildad personal på plats i daghemmen under hela det tidsintervall

barn deltar i verksamheten. Daghemmen har själva fyllt i relevanta tidsintervaller i frågeformuläret, för att på bästa sätt beskriva det numerära förhållandet under dagen mellan antalet barn och utbildad personal.

Samtliga daghem har besvarat fråga 1 och i varierande utsträckning besvarat fråga 2. Berörda kommunala tjänstemän har i varierande utsträckning medverkat i besvarandet av frågorna. Daghemmen har använt begreppen ”grupp” och ”avdelning” synonymt, medan lagen bara känner till ”grupp”.

Avgift

Ingen avgift faktureras.

Besvär

Enligt 25 c § i barnomsorgslagen får ändring i beslut inte sökas genom besvär.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Stig Abrahamsson
Myndighetschef
Beslutande

Mikael Granholm
Social- och hälsovårdsinspektör
Föredragande

Bilagor

1. Tidsuppföljning vid kommunens daghem och ÅMHH:s tolkning
2. Projektrapport (Dnr: 2014-0949-29)